

Na tirolskem bojišču je žrtvoval svoje življenje za cesarja in domovino 45letni posestnik Karol Koser iz Zlatolič pri Št. Janzu na Dravskem polju. Zapustil je žalujočo ženo in 6 otrok, od katerih najmlajšega še niti videl ni. Bil je vnet Slovenec in zvest narodnik »Slov. Gospodarja«.

V bolnišnici v Tridentu je umrl črnovojniak Martin Dobrauc v 24. letu svoje starosti. Posebno ga bo pogrešalo slovensko rudarsko društvo sv. Barbare v Gladbeku v Porenju, koje ga tajnik je bil že od ustanovitve. Bil je vester v izpolnjevanju svojih verskih, društvenih in na rodni dolžnosti, pravi cvet in dika slovenske mladine.

Z ruskega bojišča se nam piše: Svoje mlado življenje je dal za domovino 21letni Franc Viltušnik, doma iz Ruš nad Mariborom. Služil je pri dragonskem polku št. 5. Zadet od ročne granate, je vzdihnil v par minutah svojo mlado dušo. Odlikovan je bil s srebrno in brozasto kolajno. To naznanjata njegovim znancem tovariša, ki sta bila navzoča njegovi nesreči: Anton Rihter, doma iz Dobrne pri Celju in Anton Lešnik od Sv. Janza na Drav. polju.

O miru.

Na papeževo mirovno pismo, katero je, kot smo že poročali, razposlal vsem vojskujočim se državam ter tudi takim državam, ki niso zapletene v sedanjo vojno, so dosedaj izmed vseh držav kot prve odgovorile Združene države Severne Amerike. Odgovor predsednika Združenih držav Vilzona na papeževo mirovno pismo je bil dne 30. avgusta izročena papeževemu državnemu tajniku v Rimu kardinalu Gaspariju.

Vilzon, čeprav ni katoličan, ampak je anglikanske vere, je odgovoril sv. Očetu v zelo uljudni in spoštljivi obliki. Uvodoma pravi: Vsako srce, ki ga ta strašna vojna ni zaslepila in zakrknila, mora ganiti gniljiv poziv Njegove Svetosti papeža, kakor tudi dostojanstvo in moč človekoljubnih in plemenitih nagibov Njegove Svetosti. Nujno je želeli, da krenemo na pot miru, toda samo na tako pot, ki nas privede do trajnega miru. Ne želimo le, da preneha boj, marveč si želimo varnega in trajnega miru ter da se sedanji boj na življenje in smrt ne sme še kdaj ponoviti.

Vilzon pravi nadalje, da je smoter sedaj vojske ta, da se osvobodijo vsi narodi sveta od silovite nemške vojaške sile, ki jim grozi in ki namerava gospodariti celemu svetu. Ta veselila pa ni morda nemško ljudstvo kot tako, ampak neusmiljena vladarica nemškega ljudstva in gre se sedaj za to, da zgodovina ostalega sveta neha biti odvisna od te sile.

Amerika je od cesarske nemške vlade pritrjevala neznesne krivice, vendar ne želi zadoščenja od nemškega naroda kot takega, ampak od tistih, ki ga narodov in ne na pravicah vlad, naj si pa bodo ti narodi veliki ali majhni, slabi ali mogočni, ta mir mora sloneti na enaki pravici, na svobodi, varnosti in samovladi.

Amerika ne išče v tej vojski nobenega dobčka, toda zadoščenje mora dobiti krivica, ki se je zgodila v tej vojski po besni sili nemške vlade. Besede, katere so dosedaj izpregovorili dosedanji gospodarji Nemčije, ne moremo smatrati za jamstvo za karkoli, kar naj bo trajno, ako teh besed ne podpre najkrepkejši dokaz volje in namenov nemškega naroda. Počakati moramo torej nekaj novih dokazov o namenih velikih narodov osrednjih veselil. Dal Bog, da bi prišli ti dokazi prav kmalu, da se na ta način zopet ponovi zaupanje vseh narodov in se vrne mir na podlagi sklenjenih mirovnih pogodb.

Vilzonov odgovor je pred vsem namenjen Nemčiji, kajti Avstrije niti z besedico ne omenja, čemur se ni čuditi, ker Amerika se nahaja samo z Nemčijo v vojnem stanju, ne pa tudi z Avstrijo. Bistvo tega Vilzonovega odgovora je, da bi Amerika sklepala mir samo z demokratizirano Nemčijo nekako po ruskem vzoru: Nemški narod bi moral najpoprej odstaviti svojega cesarja in svojo sedanjo vladno, potem bi se še le mogla pričeti mirovna pogajanja.

Strma je bila sicer pot, katere se je oprijel sv. Oče, da bi prišel korak bližje do miru, toda bila je uspešna, kajti odgovor, ki ga je prejel od Vilzona, odpira nova pota, odpira nove izhode za nadaljnja mirovna pogajanja, kajti že se sliši, da pripravlja sv. Oče novo pismo na predsednika Vilzona. Dal Bog, da se sv. Očetu posreči doseči to, česar si želi celi svet, zlasti naš v tej vojski najhujše prizadevanje slovenski narod: Priti do zaželjenega miru.

Italijansko bojišče.

Srditost ednajste soške bitke je nekoliko ponehala. Lahi so si razbili svoje glave na obrambnih skalah slavne Borojevičeve armade. Celo italijanski

listi pišejo, da je Kadornova armada v času od 16. avgusta do 1. septembra izgubila na primorski črti nad 150.000 mož mrtvih in ranjenih, vjeli pa smo približno 20.000 Lahov. Nekaj uspehov so dosegli Lahi samo na planoti Bajnsica-Sv. Duh, kjer so od Soče v smeri proti vzhodu prodrli kljub ogromni sili v 14 dneh samo za 5 do 10 km. Na ostali črti do morja so sovražni uspehi naravnost malenkostni. — Proti Trstu sovražnik ne more prodrati, dasiravno ima samo proti Grmadi naperjenih nad 3000 topov. Sedaj se vrši silna borba za goro Sv. Gabrijela (južnovzhodno od Sv. Gore). Občudovanja vredno je junaštvo in vstrajnost Borojevičevih junakov, ki držijo to velevažno postojanko kljub pekelskemu sovražnemu ognju in ogromnim navalom. Bitka se še nadaljuje. Naša fronta na Primorskem teče sedaj od severa proti jugu, približno tako-le: gora Rombol, Bovec, Kobarič, Mrzli Vrh, Tolmin, Podlesce, Madoni, Britof, Sv. Gabrijel, Sv. Peter, Vrtojba, Bilje, Fajtov hrib, Kostanjevica, Stara Lokva, Brestovica, Medgorje, Sv. Ivan, Adrija.

Nadaljevanje ali konec ofenzive?

Mnenja so različna. V tem trenutku čitamo v kakem razmotrivanju o položaju na bojišču, da bitka še ni dospela do svojega viška, da je pričakovati še velikega borenja še na Banjski planoti in pri Griču, ogromnega pa pri Grmadi, kajti Italijani to pot niso pripravljali odnehati prej, nego dosežejo svoj cilj — ali pa popolnoma poražajo. Oni govorijo seveda samo o dosegi svojega cilja, pojma poraza ne poznajo. Nato čitamo v vojnoporočevalskem razmotrivanju, da so znamenja tu, ki kažejo pojemanje laške napadalne sile in da se soška bitka bliža svojemu koncu. Vojaški sodnik lista „Nieuwe Courant“ pa sodi celo, da je enajsto soško bitko, že smatrati za izjalovljeno za Italijane. Boji za posest Banjske visoke planote imajo še samo ta namen, da bi Italijani obšli obrambno našo črto na Krasu, ker so se vsi poprejšnji napadi na to našo postojanko izjalovili, ne da bi se Italijani le količkaj približali svojemu cilju.

Kadorna bi si rad odprl pot v Ljubljano.

Nek švicarski polkovnik je pisal dne 29. avgusta: Zasedba Sv. Gore je bolj reč poljudnosti, kakor pa vojaške važnosti. Prebili Italijani Borojevičeve bojne črte niso. Kadorna bi bil gotovo zadovoljen, če bi se bil Borojevič umaknil proti Ljubljani. Politični Kadornov smoter se zove sicer Trst, a vojaško nasleduje Kadorna bolj namen, da bi si bil odprl pot v Ljubljano, a italijanska armada stoji šele na pragu bojev za pot v Ljubljano.

Na Grmadi.

(Poročilo z Grmade.)

Sicer slišimo malo, ali čutimo zato toliko več! Potresi v našem zavetju spreletavajo celo moje telo, vse živčevje, na koncu prstov, v zobeh in biseh povzročajo trepet ti strašni udarci. Neka pušča se je sprožila sama od sebe, ure v žepih zastanejo, skledica je padla sama z mize, t. j. s starega zaboja za pomaranče, iz skalne stene se ločujejo plasti, jedna naših petrolejk je padla na tla. Čas menaže: konzerve in kameniti prepečenec in vsebina steklenic iz aluminija. Roka, ki nese griljež k ustom, trepeče v pekelskem tempu sovražnega bobnečega ognja. — Popoldne ugasneta dve luči. Goriva je še, ali zraka ni. Nekega moža, ko je vstal, primejo slabosti vsled plina, ki je vdri do nas. Prezračevalne naprave pa nam prinašajo le še prah in dim v kaverno, zato jih zapremo. Zrak je vedno slabši. Vročina narašča, vsi se potimo. Vrgli so bluze s sebe, z nagim gorenjim telesom se naslanjajo kakor kurjači na ladji. Oči jim migljajo, suhe ustnice govore nerazločne besede. Le ven nas naj puste! To je želja njih, ki so v kavernskih luknjah, posutih z ekrazitom. Med tem si pa je priborila sovražna infanterija pot do sem. Videl sem italijanske vojsake, ki so vrlo prodirali skozi ovire in razvaline naših postojank, ko pa se je pred njimi pojavil obraz branitelja, došlega iz kavern, so hoteli kar pobegniti strahu in groze...

Solnce je temnelo od smodnikovega dima...

(Piše Stefan Falež iz Sliivnice pri Mariboru.)

Kakor strašna nevihta je prihrumel dne 18. avgusta z italijanske strani sovražni naval kot začetek 11. ofenzive. Preplašeno so zbežale ptičke, ki se še drugače semtertja katera oglasi. Vse je zbežalo v svoja kritja. Težke granate iz mnogoštevilnih topov grmijo, kakor da hoče nastati sodni dan. Več ali pa manj močna kritja za moštvo se rušijo pod premočjo izvanredno težkih granat. Smrt ima svojo bogato žetev. Gore so se tresle, po dolinah se je vzdigoval gost, črn dim in solnce je temnelo pred zagrinjalom črnega smodnikovega dima. Slovenski vojak pa vstraja v tem groznem položaju ter nestrpnno pričakuje, da se navali na nas val sovražne pehote, v katerem posebno naše strojne puške igrajo svojo ulogo dobro. Da pa bodo naši bralci „Slovenskega Gospodarja“ vedeli, da še nas polentar ni pojužinal, vam vsem pošiljamo prav prisrčne pozdrave vsi Slovenci od III.-47. stotnije strojnih pušk. (Sledi nad 30 podpisov.)

Negotova bodočnost ob Soči.

Italijanski ministrski predsednik Boselli je odslovil odposlanstvo socijalističnih poslancev, ki zahtevajo konec vojske in ki hočejo, da se skliče takoj parlament, da je še časa za sklicanje en mesec ali še več, vojno pa bo Italija nadaljevala sporazumno z zavezniki, da doseže mir, kakor hitro bo mir mogoče po narodni pravici (?) in vojnih ciljih. Ako italijanska armada tudi znova opeša, bo brezdvomno pripravljena čez čas na zopetno ofenzivo. — Da se naše armadno vodstvo pripravlja in opremija primerne po sovražnikovih prizadevanjih, je gotovo in vzbuja brezdvomno Kadorna velike skrbi. Negotova je bodočnost ob Soči.

Na drugih bojiščih.

Najvažnejši dogodek na ruskem bojišču je najnovejšo Hindenburgovo prodiranje na severnem krilu pri Rigi. Nemške čete so dne 2. septembra južnovzhodno od Rige nenadoma prekorščile veliko reko Dvino in so nato naglo prodirale od južne in južnovzhodne strani proti Rigi, ki se je dne 7. septembra udala Nemcem. Hindenburgova armada se je polastila v Rigi nad 150 ruskih topov ter ogromnih zalog vojnega gradiva in živil. Riga je za Petrogradom in Odeso najvažnejšo rusko trgovsko mesto in šteje približno 500.000 prebivalcev. Riga je velike važnosti vsled svoje izborne lege, železniških križišč in velikega dobrozavarovanega morskega zaliva. Od Rige v Petrograd, kamor baje hoče Hindenburg prodirati, je še dolga pot — 500 km. Nemške čete stojijo tudi pred važno rusko trdnjavo Dünamünde (ob izlivu Dvine v morsk zaliv pri Rigi). — Položaj v Galiciji in Bukovini je za nas ugoden. Vzhodno od Černovic smo zavzeli zopet več ruskih postojank.

Na rumunski fronti se vršijo večji boji za postojanke severno in severozahodno od mesta Foksan in v ozemlju rek Kasinu in Susita. Rumuni in Rusi srdito napadajo. Položaj se ni spremenil.

Na francoskem bojišču in sicer v Flandriji od morske obali notri do Sampanje hudi artilerijski boji ter od časa do časa infanterijski navalni angleških čet na nemške postojanke. V Sampanji po večdnevnem bobnečem ognju hud francoski naval na nemške postojanke ob reki Somme, ki je pa bil odbit. Na fronti severno od Verduna ter ob reki Mozi hud artilerijski dvoboj. V bojih v Sampanji se je Francozom posrečilo pri kraju Hurtebise potisniti nemško bojno črto za več kilometrov nazaj. Koncem meseca septembra se bo baje ameriški glavni stan že nahajal na francoskem bojišču.

Na macedonskem bojišču se je začelo prav živahno gibanje. Francoski bataljoni napadajo sicer živahno, toda brezuspešno bolgarske postojanke pri Črveni Steni in zahodno od Bitolja, srbski bataljoni pa na Dobrem Polju ter ob reki Vardar. Ker bo že v kratkem mobilizacija grške armade dokončana, je pričakovati v doglednem času na macedonski fronti splošne ofenzive Sarrailove armade.

Na turških bojiščih živahni spopadi med Turki in Rusi ob turško-perzijski meji, kjer so turške čete zasedle mesto Merivan. Na kavkaškem bojišču boji med prednjimi ruskimi in turškimi četami. Angleški zrakoplovci so metali bombe na mesta Gazo, Jafo in Smirno. Več oseb je bilo ubitih, mnogo poslopjaj pa poškodovanih.

Razne politične vesti.

Nemci se silno razburjajo, ker je prišlo jugoslovansko vprašanje na površje. Naše narodne avtonomije ali zedinjenja Slovencev in Hrvatov v Avstro-Ogrski v skupno državno telo pod habsburškim žezlom se bojijo kot hudič križa. Naša bodoča Jugoslavija se jim zdi strašna pošast, ki hoče požreti vse, kar je nemškega in nemškutarškega južno od Mure. Ves nemški tabor je po koncu, da bi preprečil nameravano narodno svobodo Jugoslovancev. Nemški listi hujskajo vladno, vršijo se zborovanja za zborovanjem in to vse z namenom: Jugoslovani ne smejo postati svobodni, oni morajo ostati pod nemškim, madžarskim in italijanskim suženjstvom. V Mariboru se je dne 2. septembra vršilo zborovanje nemških narodnih svetov, na katerem so Nemci odločno ugovarjali proti ugodni rešitvi jugoslovanskih zahtev ter zahtevali, naj se da Nemcem še več predpravie s tem, da se proglasi nemščina za državni jezik in da se Galicija izloči iz Avstrije. Gospodje so se silno hudovali nad imenovanjem Slovenca dr. viteza Žolgerja za ministra in nad tem da jugoslovanski listi dokazujejo, kako Nemčija zapostavlja Avstrijo. Iz vsega tega se vidi, da bi Nemci — v svojem slepem sovraštvu do Slovanov in Avstrije — na vsak način radi preprečili narodno samoupravo Jugoslovancev. Ti ljudje numreč vedo, da bo takoj, ko dobijo avstrijski Slovani svojo svobodo, postala Avstrija močna in da bi se tako ojačena Avstrija ne dala več komandirati od Nemčije, ampak bi imela pred očmi le blagor svojih narodov.

V Zagrebu in Sarajevu so se pretokli teden in te dni vršila velevažna posvetovanja, katerih sta se kot zastopnika Jugoslovanskega kluba udeleževala tudi dr. Korošec in dr. Krek. Posvetova-

nja imajo namen zblizati vse jugoslovanske stranke na slovenskem, na hrvaškem in v Bosni; ter pripraviti tla za zedinjenje vseh Jugoslovancev v posebno državno tvorbo pod habsburškimi žezlom. Madžarski listi silno hujskajo proti obisku dr. Korošca v Zagrebu in Sarajevu. V Avstriji Nemci, na hrvaških tleh pa Madžari trepečejo pred dozdnevno jugoslovansko nevarnostjo. Nemci kličejo Madžare, Madžari pa Nemce na pomoč zoper vstajajoče Jugoslovane. Slepo sovraštvo!

Hrvatski sabor se bo sestel zopet dne 18. t. m. Razpravljat bo o volilni spremembi, o šolski preosnovi in drugih zelo važnih zadevah.

Med Poljaki je prišlo do hudega spora. Ker Nemčija vedno huje pritiska na Poljake v zasedeni Poljski — zaprla je poljske visoke šole v Varšavi, vrgla je v ječo poljskega organizatorja generala Pilzudskega, poslala je poljske legije na laško fronto, ustanavlja šullerajn za ponemčenje Poljakov, itd. — je nastalo med Poljaki vseh dežel veliko razburjenje. Poljski državni svet v Varšavi se je sam rad razšel, da tako protestira proti nemškemu nasilstvu. Dne 2. in 3. septembra je prišlo v Krakovu na zborovanju poljskih državnih in deželnih poslancev ter zastopnikov poljskih političnih organizacij vsled postopanja nemških in avstrijskih oblasti proti Poljakom do hudega spora. Poljske ljudske stranke so zahtevale, naj se najvišji narodni odbor, ki je imel nalogo organizirati poljsko domobranstvo (legije) in ki je imel v to svrhu velike svote denarja na razpolago, razide in naj se vlada pogaja samo s Poljskim klubom. Stari poljski slahčiči so se temu protivili in tako se je zborovanje razbilo. Večina Poljskega kluba stoji na odločno narodnem stališču in ne mara več nobene zveze z Nemci. Slahčiči pa so ostali prijazni Nemcem.

Tedenske novice.

Duhovniške vesti. O. g. Josip Mihalič, dozdaj župnik pri Sv. Barbari pri Mariboru, je bil v soboto, dne 1. septembra, slovesno ustoličen na župnijo Sv. Marije v Slivnici. Na mnoga leta! — O. g. Ernest Vidic je imenovan za kaplana na Prihovi.

Proslavimo naše vrle vzgojitelje! Iz Gornje Poljskave se nam piše: Naše slavje na čast g. nadučitelju Josipu Sabati je krasno uspelo. Kljub nujnemu poljskemu delu so farani pri službi božji napolnili cerkev in ko smo se nato zbrali v prelepo okinčani šoli, je bila šolska soba mnogo premajhna za vse došle goste. Slavljenca, katerega so šolarji na zelenem odru kar obsuli s cvetkami, je v imenu prideliteljev prisrčno pozdravila gđ. Schweigler, nato se mu je zahvalil za njegovo požrtvovalno 28letno delo na Gornji Poljskavi v imenu fare Gornja Poljskava o. g. župnik Sebat ter mu sporočil veselo vest, da ga je občina Gornja Poljskava v priznanje in iz hvaležnosti za njegovo plodonosno delo izvolila za častnega občana. Gniljiv je bil prizor, ko so šolarji častitali svojemu ljubljenuemu nadučitelju k 40letnici njegovega službovanja. Ko se je nato slavljenec zahvalil svoji mladini, občanom in mnogoštevilnim gostom za prireditve in priznanje njegovega dela, so se njemu in marsikomu iz občinstva porosilo oko. Lepše naše ljudstvo ni moglo pokazati, kako je hvaležno dobremu učitelju za njegovo težko delo. Po slavnosti v šoli so se številni prijatelji in tovariši slavljenca, ki so prihiteli iz daljnih krajev, zbrali v gostilni gospe Smonig, ki se je v zvezi z gđo učiteljicama Schweigler in Resnik največ trudila, da je naša slavnost tako krasno uspela. Bodi jim na tem mestu za njih nesebičen trud prisrčna hvala! Slavljenca, ki se vedno kaže zavednega Slovenca, se na mnoga leta!

Odklikovani nadučitelji. Nadučitelji Sim. Cvahar pri Mali Nedelji, Franc Lorber v Braslovčah in Ernest Slanc v Petrovčah so vsled svojih zaslug na šolstvo imenovani za šolske ravnatelje.

Cesar osebno odklikoval slovenskega učitelja. Konrad Mejovšek, učitelj v Hočah, je dobil od cesarja lastnoročno zlato hrabrostno svetilno, nekaj dni pozneje zlat zaslužni križec z meči in je postal v avgustu poročnik.

Učitelj Vranker. Na svojem posestvu v Vreji pri Ptujju je umrl leskovski učitelj g. Vranker. N. p. v m.!

Lep uspeh slovenske cesarske slavnosti. Cesarska slavnost v mariborskem Narodnem domu dne 19. avgusta je vrgla nad 2000 K čistega dobička za vdove in sirote vojnih žrtev mariborskega okraja.

Zvestoba jugoslovanskih vojakov do smrti! V inomoških „Neue Freie Stimmen“ piše pisateljica dr. Adelhajda Sneller o predavanjih princezinje Croy, ki je obiskala v zadnji zimi po naročilu Rdečega križa vjetniške tabore v Rusiji in v Sibiriji. Princezinja je vedla povedati veliko ganljivega in žalostnega o usodi vjetnikov. Sneller priobčuje iz predavanja princezinje sledeči slučaj, kateri zasluži, da ostane v spominu vsakega Avstrijca. „Mislim na kraj Arsamaz; v kleti so zaprti jugoslovanski vojniki, ker niso hoteli dezertirati! Rusi namreč zahtevajo od vsakega vjeteja avstrijskega Slovana prestop v njihovo armado. Jugoslovani se obnašajo kot junaki. Nekoč je sedelo njih 50 pred neko kuhinjo, kjer so kuhali na jed. Ali Rusi jim niso hoteli ničesar dati; hoteli bi le, če bi prestopili. Tega pa ti ljudje niso

storili. V treh dneh so bili mrtvi. Kaj so najslavnejši primeri patriotizma iz zgodovine vseh stoletij v primeri s tem dejanjem!“

Slovenski vojaki o naši bodočnosti. Piše se nam: Tudi mi slovenski vojaki našega domačega pešpolka (87.) se jako zanimamo za delovanje naših slovenskih politikov, zlasti poslancev dr. Korošca in dr. Kreka, ki se prav pridno trudita in zavzemata za naše slovensko kmetstvo ljudstvo. Tudi mi vsi težimo po tem, da se združimo Slovenci in Hrvati pod glavama avstrijskega orla, da tudi mi enkrat dosežemo narodne pravice, svojo narodno svobodo. In to zopet ni po volji ptujskemu „Stajercu.“ Kar zelen od jeze se hujuje in hiti na vso moč razlagati svojim šnopsarjem, kako naši voditelji hrepenijo po jugoslovanski državi. Pribijemo: Vsak pošten in zaveden Slovenec se mora zavedati svojega naroda in svojih pravic, stremiti po svoji boljši bodočnosti edino v okvirju habsburške monarhije, pod vlado našega svetlega cesarja Karla I. Nočemo več biti kakor sužnji teptani od drugih narodov. Nočemo biti tlačeni, hočemo pa biti svobodni, se svobodno razvijati, ne pa, kakor misli „Stajerc“, da bi morali plešati po njegovi muziki. Ako bi se res vse zgodilo po volji „Stajerca“, bi res kmalu izginila slovensčina iz Spodnjega Stajerskega. Mi se pa ne zmenimo za nemčurskega „Stajerca“, mi zremo z veseljem v našo prihodnost, ki bo za nas dosti boljša, kakor pa ptujška politika. Svetujemo „Stajercu“, naj pogleda malo v svoj koš, mogoče ni vse v redu, a nam pa ni treba očitati veleizdajstva. Slovenci smo ponosni avstrijski vojaki, zavedajoč se svojega poklica, naše domovinske dolžnosti in ni treba, da bi nam je mogel kazati „Stajerc.“ Slovenskim narodnim voditeljem in našim slovenskim častnikom, ki se z vso vneto zavzemajo za našo pravično stvar in za naše stališče, izrekamo: „Slava!“ Pozdrave vsem našim voditeljem pošiljajo vsi slovenski fantje in mošje od 87. pešpolka. Branite domovino pred notranjimi sovragi, a mi je homo pred zunanji! Janko Mlakar od Velike Nedelje v imenu slovenskih vojakov ob Soči.

Nemška nesramnost. „Marburger Zeitung“, najbolj zagrizeni vsenemško-protestantovski listič na jugu, in za njim vsi drugi listi enake barve skušajo postavljati prvega slovenskega ministra dr. viteza Žolger v slabo luč in ga hočejo javno sramotiti. Omenjeni listič namreč piše, da je dr. vitez Žolger „sin nekega viničarja.“ List je namenoma lagal. Dr. vitez Žolger je sin kmetijskih staršev v Devini pri Slov. Bistrici. Sicer pa če bi bil on res sin viničarja, bi to ne bilo nič sramotnega, ker ga to le še povšuje, da se je samo s svojo bistroumnostjo in pridnostjo in brez kakave varušta in priporočil, kakor je to pri nemških puhloglavcih v navadi, povspel do najvišje cesarske službe. Sicer pa so naši slovenski viničarji stokrat bolj pošteni, kot verski in narodni odpadniki, ki pišejo v „Marburger“ „Stajerca“ in enake liste. V imenu poštenih slovenskih viničarjev odločno ugovarjamo, da bi listi, ki so samo za smetišča in stranišča, tako prezirljivo pisali o viničarjih. „Marburger“ tudi ni prav, da se prvi slovenski minister piše Ivan in ne Johan. Dr. vitez Žolger se že od nekdaj in tudi sedaj kot minister podpisuje pred samim cesarjem kot Ivan in ne bo vprašal „Marburger“, kako se naj podpisuje.

Drž. posl. dr. Benkovič opozarja svoje volilce, da je njegov stalni naslov: Dunaj I, državna zbornica (Parlament); volilcem je na razpolago na praznik dne 8. t. m., dopoldne ob 8. uri v Rajhenburgu (Društveni dom), popoldne ob pol starih v Sevnici pri g. A. Starkl, in v nedeljo, dne 9. t. m., popoldne ob treh v Brežicah pri g. Zorko poleg kolodvora.

Davek na premoženje. Večkrat se je že pisalo, da se namerava skleniti zakon, po katerem se bo naložil vsem, ki imajo kaj premoženja, bodisi v posestvu, denarju ali premičninah, enkrat davek v svrhu ureditve valute — to je vrednosti denarja. Z ozirom na to marsikdo že sedaj ugiba, kako bi se ognil temu davku. Tozadevni strah in skrb se nam ne zdi opravičen. Dandanes ima denar zelo majhno vrednost, nasprotno ima pa veliko vrednost blago. Če se pa to pozna celo v domačem prometu, koliko bolj se kažejo kvarne posledice tega nezdravega razmerja med vrednostjo denarja in blaga celo v prometu z inozemstvom. Glavni vzrok tega neugodnega stanja je dejstvo, da papirnati denar nima kritja v zlatu, ki je šlo povečini v inozemstvo. Da se to izravna, je potrebno napraviti nameravani davčni prenos, da se na ta način uniči prekomerni dolg, katerega krije papirnati denar. To je pravzaprav edina pomoč, da pridemo do vsaj približno rednih razmer. Občinstvo v resnici s to uredbo ne bo oškodovano, kajti če bo ta ali oni, katerega bo zadel ta davek, imel n. pr. 10% manj premoženja, bo pa preostalo premoženje več vredno. Sedaj n. pr. se dobi 1 meter blaga za 20 K, če se pa uredi finance v nameravanim smislu, bo denar v vrednosti poskočil toliko, da se bo isto blago dobilo za 10 K. Na ta način pri taki ureditvi ne bo nikdo v resnici oškodovan. Oškodovani smo pa sedaj, dokler vlada to nezdravo razmerje med vrednostjo denarja in blaga.

Bogomila. Nove molitvene bukvice za slovenska dekleta. Ta molitvenik se je s. avens! na dekletom silno prikupil in je bila prva izdaja v nekaj tednih popolnoma razprodana. Na stotine deklet je že koto-

lo imeti to knjigo, a je ni bilo več dobiti. Zdaj je pa knjiga zopet v novi izdaji izšla in se jo nekaj sto izvodov v tiskarni sv. Cirila v Mariboru v treh različnih vezavah, vse z zlato obrezo, in sicer po pošti poslana po K 2.20, K 2.60 in K 2.80. Dekleta, sezite po tem molitveniku!

P. n. župniški uradi se uljudno vrosije, da t a k o j naročijo spovedne in obhajilne liste za leto 1918 in druge potrebščine, ker ob novem letu jim na noben način ne bo mogoče pravočasno ustrači radi pomanjkanja delavcev, plina in sirovega olja. Naročite torej takoj! — Vodstvo Cirilova tiskarne v Mariboru.

Kmalu se začne šola. Starši, ki vedo, kaj zahteva življenje, skrbijo, da se otroci nauče dveh jezikov. Najprej slovenskega in zraven še drugega v višjih razredih. Srečo krade otrokom, kdor ga ne da poučiti v maternem jeziku.

Gospodarske novice.

Cene za jajca. Urad za presojevanje cen za živila s sedežem v Mariboru je za okraje Maribor, Sv. Lenart, Slov. Bistrica, Ptuj, Ormož, Ljutomer, Gornja Radgona in za Marenberg določil sledeče takozvane ravnalne cene za jajca in sicer: Pri kmetu na domu komad 26 v, v trgovini na debelo 10 komadov 3 K 20 v, v trgovini pri prodaji na drobno 3 komade 1 K in posamezni komad pa 34 v.

Kako se dotičijo prodajne cene za jajca? Po nemških strokovnih listih posnamemo, da je v nekem mestu v Nemčiji določenih za osebo 26 jajec za celo leto in jajca zbirajo nekako tako kakor pri nas iz gotovih okrajev. Najvišja cena za pridelovalca znaša 22 pfenigov za eno jajce. Za stroške zbiranja in dovažanja se računani na jajce 6 pfenigov, tako da omenjeno mesto plača jajca nabiralcu po 28 pfenigov. Zaradi izravnave cen za domača in tuja jajca je deželno mesto za živila določilo pribitek 2% pfeniga pri jajcu. Kot dovozniki stroški se računani za dotično mesto pribitek 0.35 pfeniga pri jajcu, nakupovalci posebej plačajo 0.40 pfenigov pri jajcu za vozne stroške. Veliki trgovci tedaj plačajo jajca po 31 pfenigov komad; za izgubo na utih in pokvarjenih jajcih smejo zahtevati pri prodaji malim trgovcem po 1% pfeniga pribitka k lastni ceni. Oddajajo tedaj jajca malemu trgovcu za nadrobno prodajo po 32% pfeniga. Mali trgovci sme pribiti na to ceno 1% pfeniga za svoj trud ter stane jajce potemtako za porabnika 34 pfenigov. Kmet dobi torej v Nemčiji za eno jajce 22 pfenigov, drugih rok se prime nadaljnih 12 pfenigov in tedaj ni čudo, če se povsod proti veliki draginji zabavlja. Tudi v tem slučaju draginje ne dela kmet, ampak takorekoč od države pooblaščen verizna trgovina.

Jajca za sladkor. Trgovec iz ptujkega okraja nam piše: V zadnjem „Gospodarju“ pišete o sladkorju in jajcih. Promet s sladkorjem ni več prost, temveč ima njegovo porazdelitev okrajno glavarstvo v rokah. Okrajno glavarstvo je v okraju nastavilo uradne prodajalnice, ki prodajajo moko, sladkor, petrolej itd. Te uradne prodajalnice se morajo podvreči poveljem okrajnega glavarstva. C. kr. okrajno glavarstvo je dalo vsem uradnim prodajalcem nalogo, da morajo prvih osem dni dati le sladkor za jajca; kdor pa ne pridelaja jajc, pa dobi tudi brez jajc sladkor, ako mu to potrdi občinski urad. Po osmih dneh pa dobijo tudi kmetje sladkor brez jajc. Torej ni kriv trgovec, ako prvih osem dni morajo ljudje oddajati jajca za sladkor. Kakor mi je znano, hoče okrajno glavarstvo dobiti gotovo množino jajc. Glavarstvo je hotelo to spraviti skupaj potom občin. Občinski predstojniki so to odločno odklonili in so baje predlagali oddajo jajc kot zamenjavo za sladkor. Naj se torej ne hujska proti trgovcem! — Dostavek uredništva: Mi vstrajamo pri tem, da je taka oddaja jajc, kakor jo je odredilo ptujsko glavarstvo, nezakonita. Kdor ima sladkorno karto, mora dobiti sladkorja, ako ga ima trgovec kaj v zalogi. Čudno, da ravno ptujsko glavarstvo tako postopa s kmetstvom in viničarskimi ljudmi. Omenjamo, da naš list ni hujskal proti trgovcem, ampak mi opozarjamo samo naše ljudstvo na krivice, ki se mu godijo.

Izkaznice za prejem vkuhanega sadja. Dunajski list „Zeit“ poroča, da namerava vpeljati urad za ljudsko prehrano posebne kontrolne karte za promet z marmelado (vkuhanu sadje).

Zasebno nakupovanje krompirja na kmetih. Stajersko cesarsko namestništvo je izdalo naredbu, s katero je prepovedano ljudem iz mest, trgov itd., ki nimajo tozadevnega dovoljenja, nakupovati mehi drugim tudi krompir na deželi, ker je krompir zasežen v prid državi. Zoper tozadevne prestopke je določena denarna globa do 20.000 K ač kazen zapore do 6 mesecev, vrhutega smejo orožniki odvzeti nakupljeni krompir. Nadaljna namestniška naredba določa, da se krompir ne sme poprej izkopati, dokler ni popolnoma dozorel. Kdor bi pa krompir izkopal, še predno je popolnoma dozorel, bi zapadel strogi kazni. Urad za ljudsko prehrano je uvedel po vsej državi strogo nadzorovanje vseh cest, potov in železnic, da se tako prepreči nepostavno nakupovanje, oziroma prevažanje krompirja tudi nadrobno. Kdor se ne bi mogel izkazati z dovoljenjem od vojno-žitno-prometnega urada ali od krompirjevega nadzornika pri okrajnem glavarstvu, zapade kazni in se mu krompir odvzame, kajti za krompir veljajo od 1. avgusta nadalje ravno isti predpisi glede nakupovanja in prevažanja, ka-